

ИЗВЕШТАЈ

Подаци о скупу и пројекту из програма техничке сарадње и помоћи МААЕ

Шифра пројекта	RER/0/042
Назив пројекта	Establishing and Enhancing National Legal Frameworks
Назив скупа:	TC Meeting on Nuclear Law for European Member States
Врста скупа (ТМ, РМ, ТС, WS, FS, SV, EM)	ТМ
Време одржавања	06-10. октобар 2017. године
Место одржавања	Беч, Аустрија

Подаци о учеснику скупа

Име и презиме	Др Јасминка Јоксић
Занимање	Специјални извршилац за послове европских интеграција
Организација	Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије
Контакт телефон	381 11 3061 324 моб: 063 629 442
Е - адреса	joksic@srbatom.gov.rs

Радно искуство из области која је тема скупа

- Активности у оквиру пројекта **ИПА 2011, задатак 2.1 – транспозиција ЕУ прописа**
- Организовање, вођење и учешће и радионицама о транспозицији Директива 2013/59, 2013/51, 2011/70, 2009/71, 2014/87, 2006/117
- Израда елемената усклађености са ЕУ прописима
- Програмирање и имплементација **PLAC – Policy and Legal Advice Centre** (Правна подршка преговорима) и **TAIEX - Technical Assistance and Information Exchange instrument of the European Commission** (Биро за техничку помоћ и размену информација) пројеката у циљу имплементације појединих захтева Директива 2013/59, 2013/51, 2011/70, 2009/71, 2014/87, 2006/117
- Припрема НПАА за део **3.15. Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења**

Допринос скупу (назив презентације, националног извештаја, стручног рада итд.)	У складу са програмом у среду 8. новембра 2017. године је одржана национална презентација којом је представљен институционални и правни оквир у области нуклеарне сигурности и заштите од зрачења и презентовани планови за даље усклађивање са ЕУ прописима у складу са III ревизијом НПАА.
--	--

Текст извештаја о скупу (садржај, запажања, дискусије, контекст, учесници, итд)

Током првог радног дана регионалне радионице првим предавањем **Introduction to Nuclear Law** истакнуто је да је нуклеарна и радијациона сигурност и безбедност посебна правна област у којој је, насупрот другим областима права, забрањено све што није ауторизовано. Такође, објашњено је да за земље које директно ратификују конвенције (као што је случај са Републиком Србијом) није потребно даље преношење у национално законодавство али је потребно водити рачуна о томе да остали закони и правна акта буду усклађена (начин зависи од националног правног система) са ратификованим конвенцијама. Друго предавање **International Legal Framework for Safety** се односило на преглед правно обавезујућих и правно необавезујућих међународних правних инструмената у области нуклеарне и радијационе сигурности. У складу са дефиницијом

„nuclear installation“ у *Nuclear Safety Convention (NSC)* истраживачки реактори нису „nuclear installation“ па земље које имају истраживачке реакторе нису у обавези да извештавају о њима али могу уколико то желе. Након ступања на снагу ове конвенције 1996. године до сада је одржано 7 редовних састанака и 2 ванредна састанка. Концепт *Joint Convention on the Safety of Spent Fuel management and on the Safety of Radioactive Waste Management (JC)* која је ступила на снагу 2001. године је исти као *NSC* с тим што је до сада одржана 5 редовних састанака и 3 ванредна састанка. Треће предавање -*International Legal Framework for Security* се односило на преглед правно обавезујућих и правно необавезујућих међународних правних инструмената у делу нуклеарне и радијационе безбедности са нагласком на **Конвенцију о физичкој заштити нуклеарног материјала** и на **Измене и допуне Конвенције о физичкој заштити нуклеарног материјала**. Одговорност за нуклеарну безбедност је на земљи и јако је важна међународна сарадња у овој области. У овој области је међутим најзахтевнија имплементација на националном нивоу. Четврто предавање се односило на *IAEA Safeguards, IAEA Statute, Non Proliferation Treaty (IAEA није део NPT), INFCIRC/ 153 (Corr.), Additional Protocols. EURATOM* је део *IAEA Safeguards Agreements*. У случају земаља које се придружују ЕУ, МААЕ добија две нотификације, једну од земље чланице а другу од ЕУРАТОМ-а да ће суспендовати постојећи *IAEA Safeguards* Уговор (Хрватска је завршила ову процедуру скоро). Последње предавање првог дана - *International Legal Framework for Civil Liability for Nuclear Damage* се односило на преглед међународних правних инструмената у вези са грађанском одговорношћу за нуклеарне штете. Париска конвенција је отворена само за чланице *OCED*. Ова конвенција је допуњена са *Brussels Supplementary Convention (BSC)* док је *Vienna Convention* отворена за све земље. Ова конвенција нема додатна средства као Париска и Бриселска конвенција. Има нуклеарних земаља које нису чланице ни Бечке ни Париске конвенције. *Convention on Supplementary Compensation for Nuclear Damage (CSC)* је отворена за све и земље које желе да јој приступе тј. земља не мора бити чланица неких других конвенција.

Другог дана је одржана презентација – *Elements of a National Comprehensive Nuclear Law*. Предавање је одржао *Mr Abdelmadjid Cherf* који је нагласио да када се почиње са писањем закона најпре се мора одредити шта је то што се регулише законом тј. какве примене постоје у земљи: НПП, истраживачки реактори, примена извора зрачења у медицини, индустрији, пољопривреди, истраживању. Затим треба одредити **обим и циљ** закона имајући у виду постојећи **институционални и легислативни** оквир у земљи. Следећи корак је подела који део Директиве 2013/59 треба транспоновати у закон а који део у подзаконска акта зависно од природе захтева и националног правног система. На државама је да направе процену **нивоа детаља закона и подзаконских аката**. Најважније је да се одреди ниво детаља закона као и да се одреди **приступ** да ли је то прескриптивни (прописни) или заснован на постизању одговарајућег циља (*performance based*). Када се дефинише приступ потребно га је следити приликом доношења свих прописа у области (закон, подзаконска акта, упутства,...). Експертско правно мишљење *Mr Cherf*-а је да се већина одредби ЕУ Директиве 2013/59 транспонује у подзаконска акта због техничке природе овог прописа. Што се тиче ауторизације при доношењу прописа требало би водити рачуна да подносилац захтева треба да поднесе захтев само једном и за сигурност и за безбедност. Наглашено је да *Office for Legal Affairs* прегледа само документа која иду у парламент тј. законе. Закон је документ који укључује много ресурса, институција, заинтересованих страна. Процес је спор и захтеван, морају се узети у обзир и конвенције којима је земља приступила. Основни циљ закона у овој области је заштита људи и животне средине од штетних ефеката јонизујућих зрачења. **Дефиниције у закону морају бити јасне и недвосмислене**. Постоје техничке и регулаторне дефиниције по својој природи. Исти концепт се мора користити и у закону и у подзаконским актима нпр. објекти и активности или праксе и извори. Важно је обезбедити независност регулаторног тела, у смислу независног доношења регулаторних одлука, доношења прописа и независног буџета као и одговарајуће ресурсе (људске и финансијске). Ово је такође и обавеза државе по конвенцијама (*NSC* и *JC*). Што се тиче инспекције важно је да

инспектори морају имати право да спроводе ненајављене инспекције и да спроводе регулаторне *enforcement* одлуке на лицу места. У закон треба ставити основне принципе а у подзаконским актима објаснити како се принцип спроводи у пракси нпр. принцип оптимизације дефинисан у закону кроз ограничења доза и референтне нивое. При процесу издавања упутстава у медицинској примени извора зрачења нпр. треба укључити и експерте из здравља. Не би требало да закон ступи на снагу одмах након потписивања требало би оставити неко време како би се ефикасно имплементирале одредбе. Изузетно је важно да се при доношењу легислативе води рачуна о **будућој имплементацији у пракси**. Посебно је наглашено да у закон треба унети обавезу Владе да обезбеди довољне **људске (компетенте експерте** који ће се континуирано усавршавати у области заштите од зрачења и нуклеарне сигурности и безбедности) и **финансијске** ресурсе како се не би десило да након увођења националних мера штедне регулаторном телу буде смањен број потребних стручњака или потребна финансијска средства за обављање свих регулаторних послова. Након тога су одржане **националне презентације**: Албаније, Арменије, Азербејџана, Белорусије, Босне и Херцеговине, Бугарске, Грузије, Мађарске, Казакхстана и Летоније које су представиле институционални и правни оквир у области нуклеарне сигурности и заштите од зрачења и презентоване планове за даљи развој институционалног и правног оквира.

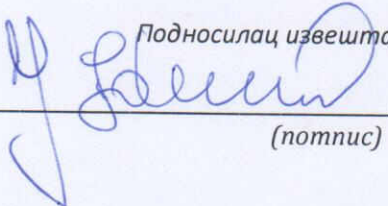
Трећег дана су одржане **националне презентације**: Литваније, Црне Горе, Пољске, Португала, Републике Молдавије, Румуније, Србије, Словачке, Турске и Украјине које су представиле институционални и правни оквир у области нуклеарне сигурности и заштите од зрачења и презентоване планове за даљи развој институционалног и правног оквира.

Последња два дана су одржани билатерални састанци са земљама учесницама у циљу дискусије и прављења радног плана за помоћ у развоју легислативе. Билатерални састанак са Србијом је одржан у среду од 10:00-10:30.

Значај скупа за унапређење дате области у институцији учесника скупа и Републици Србији

Информације са овог техничког састанка су значајне за припрему новог сета прописа којима се транспонује и имплементира сет ЕУ директива: 2013/59, 2013/51, 2011/70, 2009/71, 2014/87, 2006/117, у складу са **III ревизијом НПАА**. имајући у виду сет међународних правних инструмената којима је Република Србија приступила.

Београд 13. новембар 2017. године
(место и датум)

Подносилац извештаја
(потпис)